

Sobota, 6 września (Duża Aula PAU)

- 9.00–9.40 PANEL IV: *Świat po Sybirakach. Jak upamiętniać i przekazywać dziedzictwo Sybiraków*
Przewodniczenie: **Prof. dr hab. Mariusz Wołos**
• **Prof. dr hab. Zbigniew Wójcik** (Warszawa): *Refleksje nad stanem badań polskiej zsyłki na Syberię w XIX wieku*
• **Dr Sergiusz Leończyk** (Abakan, Siedlce): *Polska kultura i oświata na Syberii radzieckiej*
- 9.40–11.00 Gala Finałowa Ogólnopolskiego Konkursu *Losy Polaków na Syberii*
Przewodniczenie: **Aleksander Palczewski – Małopolski Kurator Oświaty**
• **Aleksandra Szemieth**: *Obrazy przeszłości*
- 11.00–11.30 przerwa (Mała Aula PAU)
- 11.30–13.30 Warsztaty dla nauczycieli
• **Anna Hejczyk, Katarzyna Odrzywołek** (Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie): *Nowoczesne nauczanie dziejów sybirackich*
- 13.30–14.30 przerwa (Mała Aula PAU)
- 14.30–17.30 dyskusja panelowa
Przewodniczenie:
Prof. dr hab. Zygmunt Kolenda
Prowadzenie panelu: **Dr Hubert Chudzio**
Dr Krzysztof Smolana
- Polskie osiedla w Afryce, Indiach, Meksyku i Nowej Zelandii w czasie II wojny światowej i w latach powojennych.*
Sybiracy w PSZ dowodzonych przez gen. W. Andersa – armia i instytucje z nią związane.
Sybiracy poza Ojczyznę po 1945 roku – życie codzienne, rola Kościoła, organizacje emigracyjne, ośrodki naukowe (stan przeszły i obecny).
Nekropolie Sybiraków w świecie – miejsca i stan obecny.
Utracone archiwalia? Archiwa domowe polskich Sybiraków – jak ratować niezwykłą spuściznę.
- 17.30 zakończenie obrad (Duża Aula PAU)

Niedziela, 7 września

- 10.00 Msza św. w Katedrze na Wawelu
- 11.30–13.00 zwiedzanie Zamku Królewskiego na Wawelu

Polska Akademia Umiejętności
Kraków, ul. Sławkowska 17
tel. +48 12 424 02 00

Dom Polonii w Krakowie
Rynek Główny 14

e-mail: kongres@pau.krakow.pl
www.kptnno.krakow.pl

IV KONGRES POLSKICH TOWARZYSTW NAUKOWYCH NA OBCZYŹNIE 4-7 WRZEŚNIA 2014, KRAKÓW

PANEL HISTORYCZNY

Środa, 3 września

- 16.00–19.30 rejestracja w Kancelarii PAU, poczęstunek (sale PAU)
- 17.00 spotkanie powitalne, koncert Leszka Wójtowicza
- 17.30 projekcja filmów o tematyce sybirackiej

Czwartek, 4 września

- 10.00 otwarcie IV Kongresu (Duża Aula PAU)
Prowadzenie: **prof. Andrzej Białas – Prezes PAU**
- 10.10–11.00 przemówienia zaproszonych gości
- 11.00 referat **ks. prof. Michała Hellera**: *Od Wielkiego Wybuchu do Gulagu. Jak usprawiedliwić historię Wszechświata?*
referat **prof. Henryka Samsonowicza**: *Co Polska wniosła do dziejów Europy?*
- 12.30 Otwarcie wystawy *Z sowieckich łagrów do Meksyku. Odyseja polskich uchodźców z Santa Rosa przez Gościa Honorowego IV Kongresu Jego Ekscelencję Ricardo Villanueva Hallal – Ambasadora Meksykańskich Stanów Zjednoczonych*

- 14.30–16.30 PANEL I, cz. 1: *Zsyłki Polaków na Syberię w XIX i XX wieku*
Gość honorowy: **Prof. Wiktoria Śliwowska**
Przewodniczenie: **Dr Sergiusz Leończyk**

- **Dr hab. prof. UJK Lidia Michalska-Bracha** (Kielce): *Syberyjskie losy Polaków w XIX wieku w historiografii polskiej (do 1939 roku)*
- **Doc. dr Swietłana Mulina** (Omsk): *Adaptacja polskich zesłańców – uczestników powstania styczniowego na Syberii*

- **Prof. dr hab. Eugeniusz Niebelski** (Lublin): *Zapomniani malarze, zesłańcy 1863 roku (Maksymilian Oborski i Stanisław Wroński)*
  - **Doc. dr Anna Krich** (Omsk): *Dobrowolna agrarna migracja polskiej ludności do Syberii Zachodniej w kontekście tożsamości etnicznej i identyfikacji Polaków pod koniec XIX-XX wieku*
  - **Doc. dr Jewgienij Siemionow** (Ułan Ude): *Działalność gospodarcza polskich zesłańców na Zabajkalu w drugiej połowie XIX wieku*
  - **Prof. dr hab. Władysław Masiarz** (Kraków): *Dobrowolne osadnictwo polskiej inteligencji i chłopów na Syberii w XIX wieku*
  - **Prof. dr hab. Leszek Zasztowt** (Warszawa): *Przemieszczenia ludności polskiej na Syberii w latach 1862-1872*
- 16.30-17.00 przerwa (Mała Aula PAU)
- 17.00-19.30 PANEL I, cz. 2: *Zsyłki Polaków na Syberię w XIX i XX wieku*
Przewodniczenie: **Dr hab. prof. UJK Lidia Michalska-Bracha**
- **Prof. dr hab. Antoni Kuczyński** (Wrocław): *Recepcja dorobku naukowego Bronisława Piłsudskiego (Nowe ustalenia)*
  - **Dr Jan Trynkowski** (Warszawa): *Życie codzienne na etapie. (Rachunki etapowe. Irkuck – Wielki Nerczyński Zakład, II-IV 1840)*
  - **Prof. dr hab. Artur Kijas** (Poznań): *Obraz Syberii w pamiętniku zesłańca Rufina Piotrowskiego*
  - **Dr hab. Jacek Legieć** (Kielce): *Żołnierze z Królestwa Polskiego w garnizonach syberyjskich na przełomie XIX i XX wieku – liczebność i rozmieszczenie*
  - **Prof. dr hab. Franciszek Nowiński** (Gdańsk): *Księga z ziem zabranych na zesłaniu syberyjskim. Dobrowolne wygnanie księdza Wejta w Krasnojarsku*
  - **Aleksander i Tatiana Piotrowscy** (Krasnodar): *Wojskowa służba Polaków na Kaukazie Północnym*
  - **Doc. dr Tatiana Mosunowa** (Jekaterynburg): *Dokumenty Państwowego Archiwum Obwodu Swierdłowskiego dotyczące życia Polonii na Uralu w XIX wieku*
  - **Dr Anna Brus** (Warszawa): *Źródła wileńskie i warszawskie do dziejów Polaków na Syberii w XIX wieku*

Piątek, 5 września (Duża Aula PAU)

- 9.00-11.00 PANEL II, cz. 1: *Źródła do dziejów Sybiraków w archiwach polskich i zagranicznych*
Przewodniczenie: **Dr hab. Janusz Pezda**
- **Doc. dr Anna Krich i Doc. dr Swietłana Mulina** (Omsk): *Źródła do dziejów polskiej zsyłki na Syberię w XIX wieku w archiwach syberyjskich*
  - **Dr Olga Podborska** (Krasnojarsk): *Polscy specprzesiedleńcy w Krasnojarskim Kraju 1939-1945*
  - **Dr Ewa Kowalska** (Muzeum Katyńskie): *Bohaterowie i ciche Bohaterki. Rzecz o ofiarach Katynia i deportacji rodzin oficerów w latach 1940-1941 w świetle dokumentów radzieckich*
  - **Prof. Edward Kołodziej** (AAN): *Informacje o Sybirakach w aktach Związku Patriotów Polskich w ZSRR z lat 1943-1946*
- 11.00-11.30 przerwa (Mała Aula PAU)
- 11.30-13.30 PANEL II, cz. 2: *Źródła do dziejów Sybiraków w archiwach polskich i zagranicznych*
Przewodniczenie: **Dr hab. Janusz Pezda**
- **Dr Jadwiga Kowalska** (Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie): *Źródła do badań nad losami Polaków w ZSRR w latach 1939-45 w zasobie Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie*
  - **Ks. dr Herkulan Wróbel** (Polska Misja Katolicka w Argentynie): *Informacja o Sybirakach w archiwum oo. Franciszkanów w Martin Coronado w Argentynie*
  - **Patryk Polec** (Uniwersytet w Ottawie): *Materiały do dziejów Sybiraków w Kanadzie*
  - **Dr Krzysztof Smolana** (AAN): *Źródła do dziejów Sybiraków w Archiwum Akt Nowych*
- 13.30-14.30 przerwa (Mała Aula PAU)

- 14.30-16.30 PANEL III, cz. 1: *Diaspora polskich Sybiraków w świecie i ich organizacje*
Przewodniczenie: **Dr Hubert Chudzio**
- **Dr Anna Zapalec**: *Charakterystyka masowych wywózek Polaków w głąb ZSRS w latach 1940-1941*
  - **Dr hab. prof. UwB Daniel Boćkowski**: *Ludność polska w ZSRS po układzie Sikorski-Majski*
  - **Prof. dr hab. Mariusz Wołos**: *Skupiska polskich Sybiraków w Rosji*
  - **Zofia i Jurek Biegus** (Wielka Brytania): *Sybiracy na Wyspach. Obozy przejściowe w Anglii i Walii po II wojnie światowej*
  - **Iwona Drag-Korga** (USA): *Diaspora polskich Sybiraków w Ameryce Północnej (USA, Kanada, Meksyk)*
- 16.30-17.00 przerwa (Mała Aula PAU)
- 17.00-19.00 PANEL III, cz. 2: *Diaspora polskich Sybiraków w świecie i ich organizacje*
Przewodniczenie: **Dr hab. prof. UwB Daniel Boćkowski**
- **Halina T. Szunejko** (Australia): *Skupiska polskich Sybiraków w Australii i Oceanii*
  - **Witalij Chmielewski** (Kazachstan): *Polscy zesłańcy w Kazachstanie – wczoraj i dziś*
  - **Barbara M.J. Kukulska** (RPA): *Losy polskich Sybiraków w Republice Południowej Afryki i innych krajach Afryki południowej po II wojnie światowej*
  - **Maria Kalczyńska**: *Sybiracy w świecie dziś – pamięć o Kresach*
  - **Dr Hubert Chudzio, Dr Adrian Szopa**: *Projekt „Pokolenia odchodzą. Relacje źródłowe polskich Sybiraków z Wielkiej Brytanii” – badania ratunkowe*